

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Martin Hampejs

Název práce: Americká reakce na francouzské stažení z velení vojenských složek NATO (32 stran rkp.)

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): PhDr. Vít Fojtek, Ph.D. (IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se zabývá americkým postojem k vystoupení Francie z vojenských struktur NATO v roce 1966. Je rozdělena do šesti hlavních kapitol. V první kapitole přibližuje osobní charakteristiky prezidentů Francie a USA. Ve druhé a třetí teoretická východiska zahraničních politik obou zemí. Ve čtvrté a páté kapitole blíže sleduje vlastní moment vystoupení Francie z vojenských struktur NATO a s tím související americké a francouzské bezprostřední reakce. V páté a šesté kapitole pak podrobněji proces rozhodování v americké administrativě reagující na výše uvedené kroky Francie. Hlavní teze autora je, že reakce Spojených států byla (v jistém smyslu překvapivě) mírná a do určité míry i očekávaná. Prezidenta Johnsona podle autora (i vzhledem k zaneprázdnění USA ve Vietnamu) ke smířlivé reakci vedla snaha udržet status quo a mír v Evropě a jednotu Severoatlantické aliance. Na základě studia primárních pramenů pak autor uvádí, že velkou zásluhu na smírném způsobu vyřešení situace a vliv na stanovisko samotného prezidenta Johnsona měl zejména ministr zahraničí Rusk jako člověk, který nesl tíhu „veškeré komunikace a přípravy postupu“.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

K tématu existuje velké množství sekundární literatury i pramenů primárních. Oceňuji, že autor s primárními prameny pracoval. Na druhou stranu bych ocenil větší propojení těchto pramenů se sekundární literaturou a historickým dobovým kontextem (škoda, že autor neprostudoval např. i na IMS zpracovanou bakalářskou práci Simone Radačičové, která se tomuto tématu věnovala poměrně zevrubně v roce 2006). Ač z jiných míst práce vyplývá, že autor ví, že v roce 1966 Francie vystoupila pouze z vojenských struktur NATO a nikoliv ze Severoatlantické aliance jako takové, není to např. na některých místech práce zcela patrné, že to až vzbuzuje dojem, že autor mezi těmito pojmy jasně nerozlišuje. Např. „V roce 1966 se priority těchto dvou států rozcházejí již natolik, že nemohly nadále spolupracovat v rámci NATO.“ (str. 2), nebo „Důvody k opuštění NATO, které měla Francie pod velením generála de Gaulle, vyplývaly z jeho touhy po velikosti Francie a její nezávislosti.“, nebo „Proto pravděpodobně urychlil celý proces ukončení angažovanosti v NATO aby získal lepší pozici pro jednání se Sověty.“(str. 33), nebo „That was probably the reason why he accelerated the whole process of leaving NATO.“ (str. 35).

Podobným způsobem autor pracuje např. s pojmem *bridge-building*, kdy místy není zcela zřejmé, zda dostatečně pochopil jeho definici: „Ačkoliv si to možná neuvědomoval, [prezident de Gaulle] kopíroval do značné míry Johnsonovu politiku budování mostů...“ (str. 15) S „kopírováním“ bych to viděl spíše naopak. Byl to přeci de Gaulle, a ne americký prezident, kdo cestoval v 60. letech jako první do Sovětského svazu, byl to de Gaulle, kdo navázal diplomatické styky s Čínskou lidovou republikou dříve než USA, atp. Také jiný autorův závěr je nepřesný (str. 32): „Tento mírný kurs Johnsonovy politiky do značné míry vyplynul právě z jeho smířlivé doktriny budování mostů, kterou chtěl Johnson zajistit mír a nikoliv vyvolávat spory mezi spojenci.“. Politika stavění mostů nebyla určena pro řešení sporů mezi spojenci v NATO (viz dále otázka při obhajobě).

Ušité horkou jehlou se jeví i některé další závěry. Pokud např. autor zmiňuje, že v porovnání s de Gaullem nebyl Lyndon Johnson „příliš ambiciózním člověkem“ doporučil bych mu podívat se např. na charakteristiku L. Johnsona v knihách Karla Durmana. Na místě by bylo rovněž při hodnocení de Gaullova vztahu k USA zmínit, že jej negativně mohl ovlivnit i postup prezidenta Roosevelta (jehož byl L. Johnson, jak autor správně píše, spolupracovníkem a oblíbencem). Během druhé světové války totiž Roosevelt dlouho odmítal uznat de Gaulle za vůdce francouzského odboje, přestože jím již fakticky byl.

Podobně lze jinak nahlížet na de Gaullovo vystoupení z vojenských struktur Severoatlantické aliance, jako na snahu mít o to větší kontrolu nad vlastní zahraniční politikou, včetně politiky (a pevného postoje) vůči Sovětskému svazu. Generál např. negativně vnímal sblížení postojů USA a SSSR na úkor Francie, Velké Británie a Izraele během Suezské krize v roce 1956.

Struktura studie je nicméně logická a argumentace relativně srozumitelná. Lépe provázaný by se zbytkem práce mohl však být i úvod a závěr.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je o něco kratší než je obvyklé. Slovo „embarasing“ (str. 24) se píše „embarrassing“; slovní spojení „potentially embarrassing activities in France“ bych přeložil raději jako „potenciálně rušivé“ než „potencionálně trapné“ aktivity ve Francii. Odkazy v poznámkovém aparátu na str. 11 a 12 jsou složeny ze 7 odkazů za sebou na stejný zdroj, doporučil bych prošťídat s jinými prameny.

Funkci Francise M. Batora (str. 31) bych překládal raději jako náměstka prezidentova poradce pro národní bezpečnost (Deputy Assistant to the President for National Security Affairs, Deputy National Security Advisor), než jako „zvláštního poradce pro národní bezpečnost“. Mohlo by dojít k záměně se skutečným prezidentovým poradcem pro národní bezpečnost, jenž mu byl nadřízen (a byl jím od 1.4. 1966 Walt W. Rostow, Special Assistant for National Security Affairs, zkráceně National Security Advisor).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Oceňuji použití primárních pramenů, práce je čtivá, její cíl byl naplněn. Splňuje všechny požadavky na bakalářskou práci. Jistou slabinu vidím v zasazení práce do historického kontextu, kdy některé autorovy závěry nebo nepřesné formulace zbytečně kazí celkový dojem.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Co byla Johnsonova politika „budování mostů“ a vůči komu byla zaměřena?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Bakalářskou práci Martina Hampejse doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

Datum: 6. 6. 2016

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.